

ፍራንክፍርት : ጀርመን
26 ጥቅምቲ 2019

ኤርትራ ሲምፖዥየም 2019

መክፈቲ መደረ

ለውጥን ደሞክራሲያዊ ስግግርን አብ ኤርትራ

አምባ. ዓንደብርሃን ወልደ ጊዮርጊስ

ሰላም ፣ ደህንዎ ሓዲርኩም ፣ ከመይ አለኹም ፣

ዝኸበርክንን ዝኸበርኩምን ተሳተፍቲ ኤርትራ ሲምፖዥየም 2019 ፡ -

አቐዲመ ፡ እንቋዕ ብደሓን መጻእኩም እብል ። አስዲበ ፡ ኩሉ ስድራቤታዊ ፡ ሞያውን ብሕታውን ውራያትኩም አወንዚፍኩም ፡ ካብ ርሑቕን ቀረባን ፡ ካብ ዚተፈላልዩ ኩርናዓት ዓለም ፡ አብዚ ሲምፖዥየም'ዚ ንምስታፍ ብምምጻእኩም ብልቢ አመስግን ።

እቲ አብ ኣጋ ዝግታ ሆይሆይታ ሕዳሰ-ምሕዘነት ኤርትራን ኢትዮጵያን ፡ ወይ ከኣ ግደ ሓቂ ፡ ሓድሽ ዕርክነት ኢሳያስን ኣቢይን ፡ ዚተሰላሰለ ኤርትራ ሲምፖዥየም 2018 ፡ አብ ሓድሓደ ንኤርትራን ንኤርትራዊ ዳያስፖራን ዘገድሱ ቀንዲ ጉዳያት ኣተኩሩ፣ ነቶም ኣብቲ ሃገራዊ ዕላማታትና ንምውቃዕ እነካይዶ ቃልሲ ዘጋጥሙና ብድሆታት ንምምካት ኩነ ዚኸፈቱልና ዕድላት ንምጥቃም ዘኸእለና ኣድማዒ ስትራቴጂ ኪድህስስ፣ ከምኡ'ውን ፡ ኣማራጺ ኣገባባት ከለሊ ፈቲኑ ።

እዚ ሕጂ እንፍሎሞ ዘለና ኤርትራ ሲምፖዥየም 2019 ፡- ለውጥን ደሞክራሲያዊ ስግግርን ድማ ፡ መቐጻልታ ናይቲ ዓሚ ታሕሳስ ዚተኻየዶ ኤርትራ ሲምፖዥየም 2018 ፡- ኣድላዪነት ሓባራዊ ስራሕ ኢዩ ። እዚ መጋባእያ'ዚ ፡ ዝርርብና ኣብ ገለ ካብቶም ዓሚ ዝዘተናሎም ኣገደስቲ እዋናዊ ጉዳያት ብምርምርን ዘተን ዝያዳ ብምዕማቕ፡ ብዛዕባ ሃለዋት ሃገርናን ህዝብናን ሓባራዊ መረዳእታና ንምዕባይ ፣ ብዛዕባ መጻኢ ሃገርና ሓባራዊ ራእይ ንምኸሰጳስ ፣ ኣብ ሃገርና ለውጥን ደሞክራሲያዊ ስግግርን ንምድራኽ ክንገብር ዝግባኣና ምድላው ንምቅልጣፍ ፣ ንኸገልግል ዚተሓለነ ኢዩ ።

ኣብዚ ከስምረሉ ዝደሊ ሓደ መጐታዊ ሓቂ ኣሎ ። ኣብ ታሪኽ ደቂሰብ ለውጢ ቀዋሚ ተርእዮ ኢዩ ። ኣብ ኤርትራ ለውጢ ግድነት ኪመጽእ ኢዩ ። ብርግጽ ፡ መወዳእታ ናይቲ ዓመጻኛ ስርዓትን ሕማቕ ምሕደራን ይቐርብ ኣሎ ። ንድለዮ ኣይንድለዮ ፡ ንደግፎ ኣይንደግፎ ብዘየገድስ ፣ ለውጢ ኪመጽእ ኢዩ ። ውልቃዊ ኣመለኻኽታና ከም ተነጣጠፍቲ (activists) ይኹን ተዓዘብቲ ነቲ መስርሕ ብፍጹም ኣይጸልዎን ኢዩ ። እቲ ዘገድስ ፡ ውልቃዊ ኩነ ሓባራዊ ጽምዶናን ተግባርናን ኢዩ፣ ማለት ፡ ኣብ ጽምዶ ንእቶ ዶ ኣይንእቶ ፣ ኣብ ጽምዶ ኣብ እንኣትወሉ ኹ እቲ ኣክያይዳናን ስራሕናን ነቲ መስርሕ ለውጢ ዘሳልጥ ዲዩ ወይስ ዘጐናድብ ፣ እቲ ምርጫ ንነፍሲ ወከፍና ዚግደፍ ውሳኔ ኢዩ ። ኩይኑ ግን ፡ ኣብ ጽምዶ ምእታው ፡ ኣብ መስርሕ ለውጥን ደሞክራሲያዊ ስግግርን ሃገርና ሃናጺ ኣበርክቶ ንምግባር ክንቅረብ ንግዑት ቃልስና ኣዝዩ ኣገዳሲ እመስለኒ ።

ሎሚ ሓያሎ ኣብ ዳያስፖራ እንነብር ፡ ኣብ ፖለቲካዊ ውድባት ፡ በርጌላዊ ማሕበራት ወይ ጉጅለታት ተጣበቑቲ ሰብኣዊ መሰላት እንጥፍ ኤርትራውያን ኣብዚ ኣብ ለውጥን ደሞክራሲያዊ ስግግርን ዚዘቲ ሲምፖዥየም'ዚ ንምስታፍ ተኣኪብና ኣለና ። እቲ ቀንዲ ኣብዚ እዋን'ዚ ኣብ ቅድሜና ተገቲሩ ዘሎ ሕቶ ንሕና ኤርትራውያን ተነጣጠፍቲ ፡ ነቲ ኣብታ ፍትውቲ ሃገርና ለውጢ ንምምጻእ ዚካየድ ጸዕሪ ክንምልእ ፡ ርጉእ ደሞክራሲያዊ ስግግር ንምርግጋጽ ኣወንታዊ ኣበርክቶ ክንገብር ፡ ድሉዋት ዲና ፡

ዚብል ኢዩ። ኣብ መወዳእታ ትንታኔ፡ መጻኢ ዕድል ኤርትራ ኣብ ኢድ ህዝቢ ኤርትራ ምኃታ ከነረጋግጽ ኣሎና። ከም ሓደ ኣገዳሲ ክፋል ሕብረተሰብ ኤርትራ ድማ፡ ንሕና ነበርቲ ዳያስፖራ ኣብቲ መስርሓት ለውጥን ደሞክራሲያዊ ስግግርን ኣቀላጣፍን ደጋፍን ተራ ክንጻወት ንክእል ኢና።

እዚ ሲምፖዝየም'ዚ ኣብዘም ዚሰዕቡ ሓሙሽተ ቀንዲ ኣርእስቲ ከተኮር ኢዩ፡-

(1) ህንጻት መንግስቲ፡ ዓለማዊ ዜግነታዊ ሃገር ዶ ትሕተ-ሃገራዊ መንነታት፡

ኤርትራ መሬት ዓደቦ ናይ ኰሎ ኤርትራዊ ዜጋ ኢያ። ንኰሎ ኤርትራዊ ዜጋ ድማ ብማዕረ ትብጽሖ። ክንዲ ዚኹን፡ እታ ኪትህነጽ እንደልያ ናይ ጽባሕ ኤርትራ፡ ኰሎ ኤርትራዊ ዜጋ፣ ብሄር፡ ሃይማኖት፡ ኣውራጃ፡ ቀቢላ፡ ጾታ፡ ወዘተ.፡ ብዘየገድስ፡ ብማዕረ መሰል፡ ብማዕረ ሓርነት፡ ብማዕረ ዕድል ዚነብረላ ዓለማዊት፡ ዜግነታዊት፡ ስምርቲ ሃገረ ኤርትራ ዶ ወይስ ብነንበይኑ ትሕተ-ሃገራዊ መንነታት እትሰራዕ ሃገረ ኤርትራ ኢያ። ኣየናይ ኣማራጺ ኢዩ ንህዝቢ ኤርትራ ምዕሩይ ደሞክራሲያዊ ምሕደራ፡ ልዙብ ሃገራዊ ስኒት፡ ራህዋን ቅሳነትን ከምጽእ ዚጎበዩ ተኸእሎ ዘለዎ።

እታ ቀዳመይቲ ፓነል ብዛዕባ'ዚ ወሳኒ ጉዳይ'ዚ ከም መበገሲ ናይ ክፉት ዘተ ዘገልግል ርእይቶታትን ትንታኔታትን ከተቐርበልና ተዳልያ ኣላ።

(2) ምብርባር ቊጠባ ኤርትራ፡-

ኰሎ ኣሃዛዊ ጭብጥታትን ሓባሪታት ልምዓትን፡ ሃገራዊ ቊጠባ ኣብዘን ዚሓለፉ ዕስራ ዓመታት ብቐጻሊ ምንቊልቋል ተረሚሱ፡ ሎሚ ባይታ ዘቢጡ፣ ህዝብና ኣብ ዓዘቕቲ ጃምላዊ ድኸነት ተሸሚሙ፣ መሰረታዊ ጠላባት መነባብሮ ከይተረፈ ተነፊጉ፡ ብክቱር ስእነትን ሓሳረ-መከራን ይሳቐ ከም ዘሎ የመልክት። እኩይ መራሒ፡ ሓሳድ ስርዓት፡ ብልሹው ኣከያይዳ ንተኸእሎ ቊጠባዊ ዕቤትን ልምዓትን ሃገርና ኣባኺኑ። ኤርትራዊ ግዳይ ውርደት፡ ስደትን ስቓይን ኩይኑ።

ብዚተረፈ፡ እቲ ህርኩትን ጸዕረኛን ህዝብና፡ ግቡእ ዕድል ትምህርትን ስራሕን ረኺቡ፣ ዘመናዊ ስነፍልጠትን ስነኪነትን ቀሲሙ፣ ነቲ ብርኩት ባህርያዊ ጸጋታት መሬትን ባሕርን ሃገርና ኣማዕቢሎ፣ ሎሚ፡ ከም መብዛሕትኡ ህዝቢ ዓለም፡ ኣፍራዪ ዓቕሙ ኣኸዕቢቱ፡ ኣብ ዝሃእ ሃገሩ ከቢሩ ኪነብር፡ ንቡር ህይወት ኪመርሕ፡ ራህዋ ከስተማቕር ምኸኣላ ነይሩ።

እታ ካልኣይቲ ፓነል ብዛዕባ ምብርባር ቊጠባ ኤርትራ፡ ቊጠባዊ ሚላ ኣሰጋጋሪ መድረኽ፡ ተራ ቀጥታዊ ግዳማዊ ወፍሪ ኣብ ልምዓት፡ ከም መበገሲ ናይ ክፉት ዘተ ዘገልግል ርእይቶታትን ትንታኔታትን ከተቐርበልና ተዳልያ ኣላ።

(3) ለውጥን ደሞክራሲያዊ ስግግርን፡-

ኣብ ሃገርና እቲ ውድዓዊ ኰነታት ንለውጢ ብሱል ኣሎ። እቲ ብብግዜኡ ብኣረሚናዊ ስጉምትታት እናተጨፍለቐ ምዕባሌኡ ኪጎናደብ ዚጸንሖ ባዕላዊ ኰነታት'ውን እናበሰለ ኪመጽእ ጸኒሖ። ብስለት ናይቲ ውድዓውን ባዕላውን ኰነታት ኣብ ዚመዓራረየሉ ህሞት ድማ፡ እቲ ለውጢ ናይ ግድን ኪመጽእ ኢዩ። ፈተንቲ ብድሆታት ከም ዘጋጥሙ ግን ኪዝንጋዕ የብሉን። ስርዓት ምቕያር ከቢድ ዕማም ኢዩ፣ ብፍላይ ንከምዚ ናትና ዚኣመሰለ ዝሩግ፡ ብልሹውን ጥፋሽን ስርዓት። ብሓፈሽኡ፡ ንዚተበላሸወ ካብ ምዕራይ 'ሀ' ኢልካ ካብ ባዶ ምጅማር ኣጸቢቐ ይቐልል። ዋላ እቲ ዚበለጸ ፖለቲካዊ ስርዓት እንተ ሃነጽካ'ውን፡ ብግብሪ ዚሰርሕ ተሓታቲ መንግስቲ ምቛም ኣዙ ጥንቁቕ ኣተሓሕዛን ብርቱዕ ጻዕርን ዘድሊዮ፡ ብኣዝዩ ዚተሓላለኸ ጽንኩር መስርሕ ዚሓልፍ፡ ዓቢ ዕማም ኢዩ።

ኣብ መወዳእታ ትንታኔ፡ ሰብ'ዩ ወሳኒ፣ ቅኑዕ፡ ውፉይ፡ ፍትሓዊ ሰብ። ንሓደ ኣብ ኰሎ ጽፍሕታቱ፡ ካብቲ ዚለዓለ ክሳብ'ቲ ዚተሓተ፡ ብብልሽውናን ብድዕን ዚተበከለ ስርዓት ቀይርካ ብሓደ ኣድማዕን ስሉጥን መሳርሒ ናይ ፍትሒ፡ ልምዓትን ራህዋን ምትካእ፣ ብውሑዱ፡ ሓደ ሓያል ሕመረት ናይ

ቅኑዕ፡ ብቕዕ፡ ውፉይ፡ ስጡም መሪሕነት ምውዳድ ይሓትት ። ብርግጽ፡ ውሁድ አሰራርሓ ናይ ሓደ ተሪር ውሽጣዊ ሓድነትን ሰፊሕ ህዝባዊ ተቐባልነትን ዘለዎ፣ ካብ ፍጹም ቅንዕናን ተወፋይነትን ዚምንጩ ሓይልን ፍናናዊ ስልጣንን ዚውንን ጉጅለ መራሕቲ ይጠልብ ። ብተወሳኺ፡ ተሓታቲ፡ ትርጉማ ቤሲ ህዝቡ ዚሰምዕን ግሉጽን ምሕደራን ብመሰረት መምዘኒ ብቕዕት ዚሰርሕ ሓቀኛ፡ ጽፍፍ፡ ዘይሻራዊ ሲቪላዊ ኣገግሎትን ምህናጽ የድሊ ።

እምበኣርከስ፡ ለውጢ ኣብ ሃገርና ናብ ሓደ ኣብ ልዕልና ሕጊ ዚኣምን፡ ፍትሒ ዘመሓድር፡ ንልምዓት ዚሰርሕ፡ ራህዋን ቅሳነትን ዘስፍን ሓቀኛ ደሞክራሲያዊ ስርዓት መታን ከምርሕ እንታይ ኪግበር ይግባእ፤ ተራና ኸ እንታይ ይኸውን፤

እታ ሳልሰይቲ ፓነል ብዛዕባ ለውጥን ደሞክራሲያዊ ስግግርን፡ ከም መበገሲ ናይ ክፉት ዘተ ዘገልግል ርእይቶታትን ትንታኔታትን ከተቐርበልና ብሃንቀውታ ንጽበያ ።

(4) እዋናዊ ሃለዋት ፖለቲካዊ ተናጥፎ ኣብ ዳያስፖራ፡-

ፖለቲካዊ ተናጥፎ ወይ ምንቅስቃስ ኣብ ዳያስፖራ ነቲ ጨፍላቂ ባህርይ ናይቲ ምልካዊ ስርዓት ኣብ ምቅላዕ፣ ኣፍልጦ ኣህጉራዊ ኮም ብዛዕባ ወጽዓ ህዝቢ ኤርትራ ኣብ ምዕባይ፣ ንቕሓትን ጽምዶን ብዙሓት ዜጋታት ኣብ ምብርባር፣ ዚምጉስ ኣበርክቶ ገይሩ ኢዩ ። ይኹንምበር፡ እቲ ብቐጻሊ ዚኸሰት ምምቕቓል ወይ ስእነት ስኒት መሳርዕ፡ ምፍንጫል፡ ሓድሕዳዊ ቀረቀሶ፡ እምንቶ ኣብ ግዳማዊ ጸግዒ፡ ስልኳ ሃሱሳት፡ ወዘተ፣ ምሕዝነት ናይ ቃልሲ ኣላሕሊሑ፡ ብልሒ ፖለቲካዊ ተቓውሞኡ ኣጉዲሙ፡ ኣድማዕነት ጻዕርታቱ ከም ዘገናደብ ዚከሓድ ኣይከኑን ። ውጽኢቱ ድማ፡ ኣብ ክባዊ ፖለቲካ ናይ ዕንክሊል ጋም-ማን ምባል ኩይኑ ።

ምልካዊ ስርዓት፡ ንተቓውሞ ብምሕንኳል ኩነ ንናይ ጥምረት ጻዕርታቱ ብምዕንቃፍ ዕምሪ ስልጣኑ ንምንዋሕ፣ ኣብ ወጻኢ፡ ከምቲ ኣብ ውሽጢ ዚገብሮ፡ ሰፊሕ መርበብ ስለያን ሓበሬታን ዘርገሑ ምምቕቓልን ዘይሰኒትን ዚዘርእ ሽርሕታት ከም ዘሰላስል ስዉር ኣይከኑን ። ንሱን ተጻባእቲ ናይ ናጻ ልዑላዊት ሃገረ ኤርትራን፡ ኤርትራዊ ሃገራውነት ንምብላል፣ ነቲ ሃገራዊ ምንቅስቃስ ንምድኻም፣ ተስፋ ህዝብና ኣብ ናይ ጽባሕ ኤርትራ ንምብናን፣ ኣብ መሳርዕ ተቓውሞ ብስም "ደለይቲ ፍትሒ" ብዚተጸፍዩ ሃሱሳት ኩነ ዚተፈላለዩ ዓይነት ሕብርታት ዚለበሱ ጉጅላዊ ባእታታት፡ ብስዉርን ብግሁድን ዚፍጸም ቀጻሊ ስራዕ ዘመተ ናይ ዘለፋ፡ ትምዩን ወረ፡ ጠቕነ፡ ጸለመ ኩነ ታህዲድ ከም ዘካይዱ ናይ ኣደባባይ ምስጢር ኢዩ ።

ይኹንምበር፡ ንሕና ብምሉእና፡ ከም ውፉይት ተነጣጠፍትን ሃገራውያን ውልቀሰባትን መጠን፡ ምስቶም ብመደብ ንድሕሪት ኪጎቱና ዚሕልኑ ተጻባእትን ሃሱሳትን ኣብ ምቀያቕ፡ ወይ ምቀረቓስ ግዜን ዓቕምን ከነባኸን ኣይግባእን ። ቡቲ ኣፍራሲ ዘመተታቶም ካብ ስርሕና ኩነ ዕላማና ክንጎናደብ የብልናን ። ከምኡ እንተገይርና፡ ኣብቲ መጻወድያኦም ንኣቱ ኣለና ማለት ጥራይ ዘይከኑስ፣ እንተላይ ገበጋስና ከደናጉዩ ወይ ከመዛብሉ ነፍቕደሎም ኣለና ማለት ኢዩ ። ኣብ ክንድኡ፡ እቲ ሃገራዊ ምንቅስቃስ ኣብቶም ሃገራዊ ኣገዳስነት ዘለዎም ጉዳያት ኩነ ብብግዜኡ ዚቕልቀሉ ፍጻሜታት ቅኑዕ መኣዝን ዘትሕዝ መግለጺታት ከቕርብ ይግባእ ።

ብተወሳኺ፡ መራሕትን ወከልትን ኮማት፡ ተነጣጠፍትን ግዱሳት ውልቀሰባትን ኣርኣያ ናይ ኣወንታዊ ኣብነታት ኪኹኑ ይግባእ ። ንሕና፡ ንረብሓ ሃገርን ህዝብን ዚከላኸልን ዚጠበቕን ኣረኣኢያ ዘነጸር፣ ንቕድሚት ዚጥምት ስትራተጅያዊ ኣጠማምታ ዘዋድድ፣ ኣወንታዊ፡ ሃናጺ፡ ተስፋ ዘስንቕ መልእኽቲ ዘመሓላልፍ ግብራዊ ስራሓት ከነሰላስል ሓላፍነት ኣለና ። ሎሚ ካብ ዚኹን ዚሓለፈ እዋን ንላዕሊ፡ ቃልስና ብዝያዳ ከነሓይል የድሊ ።

እታ ራብዓይቲ ፓነል ብዛዕባ እዋናዊ ሃላዎትን መጻኢ ኣንፈትን ፖለቲካዊ ተናጥፎ ኣብ ዳያስፖራ፡ ከም መበገሲ ናይ ክፉት ዘተ ዘገልግል ርእይቶታትን ትንታኔታትን ከተቕርበልና ኢያ።

(5) ምኽራብ ኣባራዊ ራእይ ንለውጥን ደሞክራሲያዊ ስግግርን፡-

ሓደ ካብቲ መሰረታዊ ዕላማታት ናይ ከምዚ ዓይነት ሲምፖዝዩም፣ ብዛዕባ ታሪኻዊ ኣመዓባብላ፡ ህሉው ኩነታት፡ እዋናዊ ሃላዎት ሃገርናን ህዝብናን ኣባራዊ ፍልጠትን መረዳእታን ምዕባይ፣ ብዛዕባ ናይ ጽባሕ ኤርትራ ኣባራዊ ራእይ ምኽራብ፣ ነቲ ኣባራዊ ራእይ ክዉን ንምግባር ዘገልግል ስትራቴጂ ምድህሳስ፣ ብመሰረት'ቲ ዚወጽእ ስትራቴጂ፡ ዘወት መደብ ኣንጺጽካ ኣብ ናይ ኣባር ቃልሲ ምጽማድ ኢዩ።

እታ ሓሙሽይትን ናይ መወዳእታን ፓነል ብዛዕባ ምኽራብ ኣባራዊ ራእይ ንለውጥን ደሞክራሲያዊ ስግግርን፡ ከም መበገሲ ናይ ክፉት ዘተ ዘገልግል ርእይቶታትን ትንታኔታትን ከተቕርበልና ኢያ።

ኣብ ነፍሲ ወከፍ ኣርእስቲ ብሓደ ኣላዛቢ ዚእለ መግለጺ ብሰለስተ መደርቲ ምስ ቀረበ፡ ክፉት ዘተ ኪቕጽል ኢዩ።

እዚ ኣብዚ ወሳኒ ህሞት ታሪኽ ሃገርናን ሃላዎት ህዝብናን ኣብ ትሕቲ ለውጥን ደሞክራሲያዊ ስግግርን ዚብል ኣርእስቲ ዚሰላሰል ዘሎ ኣገዳሲ ሲምፖዝዩም ዚ፣ ብዛዕባ ሃላዎት ሃገርናን ህዝብናን ኣባራዊ መረዳእታና ዘበቢ፣ ብዛዕባ ታ ናይ ጽባሕ ኤርትራ ኣባራዊ ራእይ ዚኸሰተ፣ ነቲ ኣብ ሃገርና ለውጢ ንምቅልጣፍ ኩነ ምዕሩይ ደሞክራሲያዊ ስግግር ንምድራኽ ክንገብሮ ዝግባኣና ምድላው ብዘነጽር ውጽኢት ኪዛዘም ተስፋ እገብር።

ጽን ኢልኩም ስለዝሰምዕኩምኒ ኣመስግን።

ዘልኣለማዊ ሓበን ንጆጋኑ ሰማእታትና!

ዕድመ ንናጻ ልዑላዊት ሃገረ ኤርትራ!

ፈጣሪ ንኤርትራን ህዝባን ይባርኽ!